

99-MEČIUI PROFESORIUI JUOZUI PAŠKEVIČIUI – PIRMASIS IGNOTO DOMEIKOS ATMINIMO MEDALIS

Juozas Paškevičius, 2023 m. kovo 17 d. J. Kaduškevičiaus nuotr.

Ši pavasarį Lietuvos geologų sąjungos Garbės nariui, ilgamečiam Vilniaus universiteto (VU) Gamtos mokslų (dabar Chemijos ir geomokslų) fakulteto Geologijos ir mineralogijos katedros vedėjui, profesoriui, habilituotam daktarui Juozui Paškevičiui sukako 99 metai!

Profesorius gimė Dabužėlių k., Anykščių r., 1924 m. kovo 19 d. – penktasis iš šešių vaikų Juliaus Paškevičiaus (1879–1925) ir Juzės Griškaitės (1887–1965) šeimoje. Baigęs Dabužių pradžios mokyklą iki 1941 m. gyveno su mama ir dirbo žemės ūkio darbus. 1941–1943 m. mokslus tęsė Veprių (Ukmergės r.) žemesniojoje žemės ūkio mokykloje. 1943–1944 m. studijavo sodininkystę Vilniaus vidurinėje sodininkystės mokykloje, bet nebaigė. Jaunuoliui teko slapstytis, kad neišvežtų dirbti į Vokietiją, o vėliau – nuo mobilizacijos į sovietinę kariuomenę. 1944–1945 m. dirbo Musninkų (Širvintų r.) valsčiaus agronomu, o 1945–1947 m. tęsė pradėtus sodininkystės mokslus ir sėkmingai juos baigė. Tuo pat metu mokėsi ir baigė Vilniaus suaugusiųjų gimnaziją. 1947 m.

J. Paškevičius įstojo į Vilniaus pedagoginio instituto Gamtos ir geografijos fakultetą, bet išklauses pirmąjį kursą 1948 m. perėjo į VU Geologijos skyrių, kurį baigęs 1952 m. įgijo geologo kvalifikaciją. 1952–1953 m. J. Paškevičius dirbo Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Geologijos ir geografijos institute jaunesniuoju moksliniu bendradarbiu ir skaitė paskaitas VU Mineralogijos katedroje. 1953 m. perėjo dirbti į VU Geologijos katedrą vyresniuoju dėstytoju, parengė ir sėkmingai apgynė geologijos ir mineralogijos mokslų kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Pietų Pabaltijo ordoviko-silūro uolienų stratigrafija ir fauna“ (1958 m.). 1963-aisiais J. Paškevičiui suteiktas docento vardas. Geologijos ir mineralogijos daktaro (dabar habilituoto daktaro) disertaciją „Pietų Pabaltijo ordoviko ir silūro biostratigrafija ir graptolitai“ J. Paškevičius apsigynė 1973 m., 1975-aisiais tapo profesoriumi. 1973–1990 m. jis vadovavo VU Geologijos ir mineralogijos katedrai, o 1975–1980 m. buvo VU Geologijos specializuotos tarybos mokslo laipsniams teikti pirmininkas. 1990–1994 m. toje pačioje katedroje dirbo profesoriumi, o 1994-aisiais jam paskirta VU profesoriaus habilituoto daktaro renta.

Dirbdamas VU (1952–2004 m.) prof. J. Paškevičius dėstė dvidešimt geologijos mokslo disciplinų, išleido du vadovėlius ir dvi mokymo programas, kartu su kitais dėstytojais parengė daugiau kaip 1 100 diplomuotų geologų. Jis paskelbė daugiau kaip 300 mokslinių straipsnių, iš kurių 76 skirti geologijos mokslų istorijai, taip pat parašė 232 rankraštinius darbus, daugiausia faunos apibūdinimo klausimais. Paskutiniaisiais metais Profesorius išleido šešias prisiminimų ir sodininkystės knygas. J. Paškevičius buvo pirmasis žurnalo „Geologija“ (Lietuvos TSR aukštųjų mokyklų mokslo darbų serija) vyriausiasis redaktorius (1980–1993), vėliau – vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas ir redakcinės komisijos narys. Jis organizavo ir vedė vienuolika tarptautinių ir

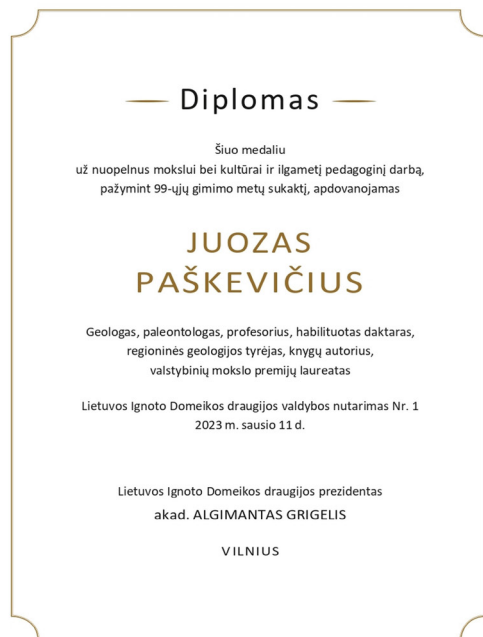

J. Paškevičius katedroje prie savo darbo stalo. E. Rudnickaitės nuotr.

J. Paškevičius in the cathedral at his desk

respublikinių mokslinių konferencijų ir perskaitė jose 90 mokslinių pranešimų. Nuo 1969 m. Profesorius Lietuvos stratigrafinės pakomisės, o nuo 1973-ųjų – komisijos pirmininkas, Tarptautinės paleontologų asociacijos narys.

1976 m. J. Paškevičius apdovanotas Garbės ženkle ordinu bei Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministro ir VU Rektoriaus garbės raštais. 1983 m. jam (kartu su kitais) paskirta Lietuvos valstybinė mokslo

Ignoto Domeikos atminimo medalio diplomas
The Diploma of the Ignas Domeika Memorial Medal

I. Domeikos atminimo medaliao teikimas. Iš kairės: A. Grigelis, R. Petrauskas ir J. Paškevičius, 2023 m. kovo 17 d. J. Kaduškevičiaus nuotr.

The presentation of the Ignotas Domeika Commemorative Medal. From the left: A. Grigelis, R. Petrauskas and J. Paškevičius, the 17 March, 2023

premija, 1996-aisiais – Lietuvos mokslo premija (kartu su kitais), o 1997-aisiais – LMA Juozo Dalinkevičiaus vardinė premija. 1994 m. geologų bendruomenė Profesoriumi suteikė Lietuvos geologų sąjungos Garbės nario vardą, 2020-aisiais jis apdovanotas profesinio pasizymėjimo garbės ženklu „Auksinis geologo plaktukas“, o 2021 m. – Teodoro Grotuso atminimo medaliu.

Dar daug būtų galima rašyti apie svarius Profesoriaus darbus, daug apie juos išgirdome ir kovo 17 d. susirinkę į gražią J. Paškevičiaus sukakties paminėjimo popietę senajame fakultete. Čia rinkosi buvę Profesoriaus mokiniai, kolegos, bičiuliai ir netrukus per Didžiąją auditoriją nuvilnijo sveikinimų kalbos,

linkėjimai, prisiminimai, o žiūrint į puikiai atrodantį Profesorių ne vienam norėjosi pasitempti.

Geomokslų instituto direktorius prof. dr. Petras Šinkūnas pasveikino Profesorių ir pristatė atvykusius svečius. Gražius žodžius J. Paškevičiui skyrė VU rektorius prof. Rimvydas Petrauskas, savo kalbą užbaigdamas lotynišku pasveikinimu „Vivat, profesores!“ Lietuvos Ignoto Domeikos draugijos prezidentas akad. prof. habil. dr. Algimantas Grigelis paskelbė staigmena tapusią naujieną, kad už nuopelnus mokslui ir kultūrai bei ilgametį pedagoginį darbą J. Paškevičius apdovanojamas pirmuoju didžiojo mineralogo ir švietėjo Ignoto Domeikos atminimo medaliu,

Norintys pasveikinti Profesorių vos tilpo Didžiojoje auditorijoje, 2023 m. kovo 17 d. J. Kaduškevičiaus nuotr.
Those who wished to congratulate the Professor barely fit in the Great Auditorium, the 17 March, 2023

kurį įteikė VU rektorius prof. R. Petrauskas. Šio apdovanojimo sumanytojas A. Grigelis linkėjo J. Paškevičiui sveikatos ir naujų gražių sumanymų populiarinant geologiją. Prisimintais dalijosi ir sukaktuvininą sveikino akad. Benediktas Juodka, pabrėždamas, kad universiteto akademinę aurą, kuri iki šiol tebeplevena auditorijose, kūrė tokios išskirtinės asmenybės, koks yra J. Paškevičius. Įgimta Profesoriaus inteligencija, padorumas, atsidavimas profesijai buvo ir vis dar yra pavyzdžiu ištisoms jaunųjų geologų kartoms.

VU Geologijos muziejaus vedėjos dr. Eugenijos Rudnickaitės pranešimas „Profesorius Juozas Paškevičius – pedagogas, mokslininkas, asmenybė“ susirinkusiems šventinės popietės dalyviams priminė jo biografijos detales ir svarius darbus. Profesorių sveikino Lietuvos geologijos tarnybos atstovė dr. Jurga Lazauskienė, Gamtos tyrimų centro direktorius akad. prof. dr. (HP) Sigitas Podėnas, Hidrogeologijos ir inžinerinės geologijos katedros kolektyvas, Geologijos ir mineralogijos katedros vedėjas prof. dr. Andrejus Spiridonovas, pavadinęs J. Paškevičių paleontologinės mokyklos Lietuvoje kūrėju ir ugdytoju. Nuoširdžiai Profesoriaus ranką spaudė kolega habil. dr. Algirdas Klimas, Geologijos įmonių asociacijos atstovai Antanas Marcinonis ir Ginutis Juozapavičius bei UAB „Artva“ vyrai, taip pat visas būrys geografų. Visos geologų bendruomenės vardu sukaktuvininą pasveikino Lietuvos geologų sąjungos atstovė dr. Vaida Šeirienė. Na, o VU Chemijos ir geomokslų fakulteto šeimininkas – dekanas akad. prof. habil. dr. Aivaras Kareiva pažadėjo, kad kitais metais bus organizuojama Profesoriaus šimtmečiui skirta konferencija.

Smagus šurmuly, nuoširdūs pokalbiai, prisiminimai tęsėsi J. Dalinkevičiaus vardo auditorijoje. Visi kalbėjusieji pabrėžė tvirtą J. Paškevičiaus valią, pažiūrų nuosaikumą, atkaklumą siekiant profesinių aukštumų. Tarp paleontologų, ypač tiriančių graptolitus, Profesorius turėjo labai didelį autoritetą, kaip aukščiausios kvalifikacijos specialistas. Buvę studentai prisiminė įdomias J. Paškevičiaus paskaitas, jo dalykiškumą, gilų dėstomos disciplinos išmanymą ir geranoriškumą. Dauge-

Netrukus Profesorius sveičiams dalins šventinį tortą, 2023 m. kovo 17 d. B. Paukščio nuotr.

Soon, the Professor will distribute a festive cake to the guests, the 17 March, 2023

liui įstrigo, kaip kantriai lauko praktikose jis mokė paruošti ir naudotis svarbiausiais geologų lauko darbų įrankiais – geologiniu kompasu, plaktuku ir kastuvu.

Ne kartą vakaro metu Profesoriumi linkėta sulaukti šimto metų, kurie, rodosi, ranka pasiekiami. Bet turbūt svarbiausia, kad aplenkty negalios ir nelaimės, kad džiugintų kasdieniniai rutiniški darbai, kad pavyktų įgyvendinti vieną kitą sumanymą, kad lydėtų gyvenimo džiaugsmas, šildytų vaikų, vaikaičių ir provaičiai meilė. Su gimtadieniu, Profesoriau!

Post scriptum. Po šių nuostabių iškilmių praėjus savaitei, kovo 26-osios (sekmadienio) rytą prof. J. Paškevičius netikėtai mirė. Išėjo didis Žmogus, ištikimai tarnavęs šeimai, mokslui, savo tautai ir palikęs ne tik reikšmingus darbus, bet ir neišdildomus bendravimo su juo prisiminimus.

Ilsėkitės ramybėje, Profesoriau...

*Eugenija Rudnickaitė,
Bernardas Paukštys*